

Het belang van een goed afscheid met pensioen

Een kwart van de gepensioneerden vertrekt zonder een afscheidscadeau of -feestje. Het levensgeluk van gepensioneerden die met een goed afscheid vertrokken is echter, ook nog lang na het afscheid, hoger dan van hen die met stille trom vertrokken blijkt uit NIDI-onderzoek.

Twee maanden geleden ging Bertus Nossent na een dienstverband van bijna vijftig jaar bij Post-NL met pensioen. Bij zijn afscheid kreeg hij een ingelijst velletje postzegels mee naar huis. Een en ander trok veel aandacht in de (sociale) media. Geen speech, geen handdruk. "Schandelijk" vonden veel mensen. Maar wat is eigenlijk gebruikelijk bij een afscheid van het werk en welke invloed heeft dit op de gepensioneerde?

Uit een onderzoek van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI) waarbij bijna 2.000 oudere werknemers werden gevolgd in de tijd (zie kader) blijkt dat er in de meeste gevallen wel degelijk aandacht wordt besteed aan de pensionering. Meestal krijgt de gepensioneerde daarbij ook een cadeau of herinnering van de directie en/of de collega's.

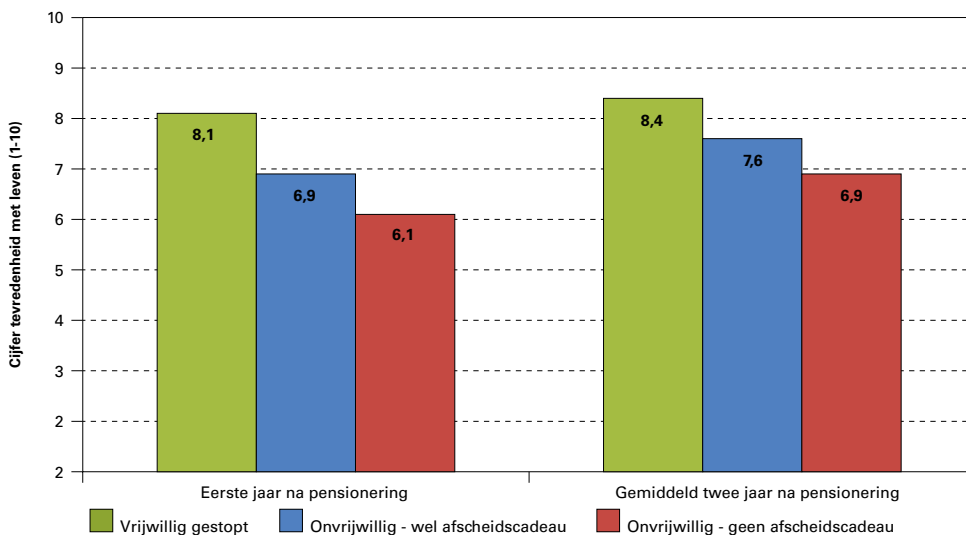
Toch is de ervaring van de heer Nossent niet uniek. Uit het NIDI-onderzoek blijkt dat bij 25 procent van de mensen die met pensioen gingen, niet of nauwelijks aandacht aan het afscheid is besteed. Een op de tien kreeg geen cadeau of herinnering bij de pensionering. Je zou kunnen denken dat dit veel minder voorkomt bij mensen die zeer lang of hun hele loopbaan in dienst zijn bij een bedrijf of organisatie. Dat is niet het geval. Wel komt het met stille trom vertrekken veel vaker voor bij een onvrijwillig (vervroegd) pensioen, bijvoorbeeld door een reorganisatie of vanwege een slechte gezondheid. Bij de helft van de werknemers die geheel onvrijwillig zijn gestopt was sprake van een min of meer geruisloos vertrek. Een derde kreeg

geen cadeau of herinnering. Dat laatste hoeft overigens niet altijd aan de werkgever te liggen. Sommige werknemers willen zélf geen aandacht aan hun afscheid besteden, bijvoorbeeld na een pijnlijke reorganisatie.

Uit het NIDI-onderzoek blijkt echter dat een afscheid zonder cadeau of feest het welbevinden schaadt. Wanneer er geen goed afscheid is genomen van het werk scoren gepensioneerden lager op tevredenheid met het leven (zie figuur). De verschillen zijn aanzienlijk, zoals blijkt uit de figuur. Mensen die vrijwillig zijn gestopt beoordelen hun situatie direct na pensioen gemiddeld met een 8,1. De gemiddelde score van mensen die onvrijwillig zijn gestopt maar wel een afscheidscadeau hebben gekregen is met 6,9 duidelijk lager, maar niet zo laag als van degenen die ook geen cadeau hebben gekregen (6,1). De verschillen tussen vrijwillig en onvrijwillig gestopte gepensioneerden nemen in de tijd iets af. Echter, zo'n twee jaar na de pensionering blijft het welbevinden van vooral de groep die onvrijwillig stopte zonder afscheid nog aanzienlijk achter bij de rest.

De les die leidinggevenden hieruit kunnen trekken is: besteed als het even kan aandacht aan de pensionering van de werknemer, ook bij reorganisatie of als hij of zij dat zelf misschien niet zo ziet zitten. Een goede afsluiting van het werkzame leven doet niet alleen recht aan de vaak jarenlange toegewijde inzet van de werknemer, maar heeft ook een positief effect op het geluk van de gepensioneerde, niet alleen op de

Verband tussen wijze van afscheid nemen met pensioen en tevredenheid met het leven één tot twee jaar na pensionering

Bron: NIDI Werk en Pensioen Panel 2001-2011.

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen met bronvermelding wordt op prijs gesteld. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar. De personen op de foto's komen niet in de tekst voor en hebben geen relatie met hetgeen in de tekst wordt beschreven.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Harry van Dalen, hoofdredacteur Nico van Nimwegen, redacteur Peter Ekamper, (web)redacteur Jaap Oude Mulders, redacteur Fanny Janssen (RUG), redacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage
Telefoon	(070) 356 52 00
E-mail	demos@nidi.nl
Internet	demos.nidi.nl / www.nidi.nl
Abonnementen	gratis
Druk	Koninklijke Van der Most
Opmaak	www.up-score.nl

dag van het afscheid, maar ook nog vele jaren daarna.

Hanna van Solinge, NIDI,
e-mail: solinge@nidi.nl

LITERATUUR:

- Bogaard, L. van den (2017), Leaving quietly? A quantitative study of retirement rituals and how they affect life satisfaction. *Work, Aging and Retirement*, 3(1), pp. 55-65.

WERK EN PENSIOEN PANEL

Het NIDI is in 2001 het Werk en Pensioen Panel gestart onder een representatieve steekproef van oudere werknemers bij de Rijksoverheid en drie grote ondernemingen in Nederland. De hier gerapporteerde gegevens zijn ontleend aan de volgende vragen: "Als u terugdenkt aan het eerste jaar na uw pensionering en een cijfer van 1 (zeer ontevreden) tot 10 (zeer tevreden) zou moeten geven voor uw situatie, welk cijfer zou dat dan zijn?" en "En welk cijfer geeft u voor uw situatie nu?." Dit laatste heeft betrekking op de situatie in 2006. Gemiddeld was men toen 2,3 jaar gepensioneerd.